

IV Simposi sobre l'ensenyament de la llengua i la literatura catalanes a la secundària i a la universitat (IEC, 25 de novembre de 2022). — L'actualitat administrativa autonòmica espanyola que ens satura la vida política posava el focus en si hi ha d'haver gaire català a l'escola dels catalans i era, doncs, de la màxima pertinència que se celebrés el IV Simposi sobre l'ensenyament del català a la secundària i a la universitat; fou el 25 de novembre del 2022 a la sala Prat de la Riba de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC). El Simposi, les edicions anteriors del qual s'han celebrat respectivament el 2009, el 2013 i el 2017, és organitzat per la Societat Catalana de Llengua i Literatura (SCLL), les Seccions Filològica i Històrico-Arqueològica de l'IEC, el Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats, la Universitat Autònoma de Barcelona i el Grup de Recerca en Història de la Llengua Catalana de l'Època Contemporània, i en aquesta ocasió prengué per focus, des del títol, ensenyar a llegir, a escriure i també a parlar, és a dir —com emfatitzà la presidenta de l'IEC, Teresa Cabré—, a adaptar la llengua al registre que demana cada situació.

Les quatre ponències de la sessió del matí foren precedides de la conferència de l'escriptora menorquina Maite Salord, que resseguí la seva vida lectora des dels llibres que de petita veia llegir a la seva mare fins als que ella mateixa ha escrit. Després, Salord virà cap a la seva experiència com a professora d'institut bo i demanant-se com acostar la lectura als alumnes; conclougué citant el mestre Joan Benejam: el que cal és avivar-hi «ànima i cor i voluntat».

Obri la ronda de ponències la del Dr. Joan Portell. Vistes les dades que assenyalen que el gros dels alumnes deixa de llegir per voluntat pròpia en entrar a la secundària, Portell assenyalà que cal que l'escola pari esment que el cervell adolescent sobretot cerca de socialitzar: si hom el subordina a aquest impuls, l'encoratjament vers la lectura serà més eficaç. A més, cal centrar els esforços en els alumnes que viuen en un desert lector.

A continuació, Júlia Baena, bibliotecària de l'Institut Menéndez y Pelayo de Barcelona, presentà com la seva biblioteca difon la lectura amb clubs de lectura, amb mitjans perquè els usuaris de la biblioteca es recomanin llibres o deixant que els alumnes triïn alguns dels llibres que la biblioteca comprarà.

En la tercera ponència, Marina Grifoll, Cristina Pol i Elena Urbaneja, de l'editorial Didacta+, presentaren els materials *Punt volat* per a l'ensenyament de llengua i literatura catalanes a l'ESO, que inclouen manuals de consulta i d'exercicis, capses de jocs i instruccions per als professors.

La sessió del matí s'acabà amb la intervenció de Maria Cucurull i Berta Pujol, professores a l'escola andorrana. En el seu enfocament, dins del Pla estratègic per a la renovació i millora del sistema educatiu andorrà (PERMSEA), no hi ha uns llibres concrets que sigui obligatori de llegir, sinó l'obligació de llegir un llibre i presentar-lo a classe de manera que els companys també vulguin llegir-lo.

La represa de la tarda començà, com a pòrtic, amb la conferència de la Dra. Maria Josep Cuenca, membre de la Secció Filològica de l'IEC, que féu una presentació de la *Gramàtica essencial (GEIEC)* i la *Gramàtica bàsica i d'ús (GBU)* en tant que recursos electrònics —derivats de la *Gramàtica de la llengua catalana (GIEC)*— útils per a l'ensenyament de la gramàtica i que, amb quadres, índexs, glossaris i altres eines, fan accessible per al públic general el contingut de la *GIEC*.

Després, la ponència de la doctoranda Elisabet Armengol concretà la temàtica general del treball de textos literaris a l'aula amb un comentari de fragments d'obres de literatura de viatges, a partir dels quals hom pot plantejar exercicis als alumnes. I és que la temàtica del viatge exterior permet el viatge cap endins, d'anàlisi i coneixement d'un mateix.

La segona ponència de la tarda fou la d'Alba Granell, professora de secundària de Cervera, que exposà la seva experiència en la lectura de textos en català amb alumnes de parla castellana. Aïllats tres focus de dificultat —el desprestigi de les humanitats, la sobreexposició digital i el descens en l'ús del català (també parlà de la desconexió, amb graus diversos, d'aquests alumnes respecte de la catalanitat)—, Granell sostingué que la lectura de teatre pot ser fruitosa.

Tot seguit, la professora Montserrat Farré defensà que és convenient de recórrer a adaptacions a l'hora de llegir grans obres de la literatura catalana a l'aula: és una manera de fer fàcil l'accés a unes obres que cal que els alumnes coneguin; altrament hi ha el perill que, en avorrir aquestes obres, avorreixin la lectura. Il·lustrà el que proposava amb el treball que fa fer als seus alumnes, amb ús de la teatralització, entorn de la seva pròpia adaptació del *Llibre de les bèsties* de Ramon Llull.

De la penúltima ponència, se n'encarregà el Dr. Marc Guevara, que tractà l'ús de les anomenades xarxes socials com a model de llengua per a enfortir l'ús del català entre els joves a partir d'iniciatives de la Plataforma per la Llengua: el repte Kinton, el Pla d'Actuació Lingüística Integral de Ciutat Meridiana o tallers amb influenciadors de les dites xarxes en centres educatius.

El simposi acabà de la millor manera, amb una ponència que presentà l'activitat de la Bressola, l'associació que dota d'escola en català els catalans sota administració de la República francesa. Anà a càrrec d'Olatz de Bilbao, directora pedagògica de la Bressola, i Llorenç Genescà, que hi és mestre, i assenyalà la clau de volta de la salvació de la llengua: l'omnipresència, la imprescindible.

Els organitzadors anunciaren que el volum corresponent al IV Simposi apareixeria el 2023 —com els de les tres edicions anteriors, a la col·lecció de *Treballs de la SCLL*—. Ja pensen en el V Simposi.

Pere GINER-MIRA
Universitat Autònoma de Barcelona

In memoriam Joan Julià-Muné. Jornada d'homenatge (23 de febrer de 2023). — Dijous dia 23 de febrer de 2023, tingué lloc a la Sala Víctor Siurana de la Universitat de Lleida un acte pòstum d'homenatge al catedràtic de fonètica aplicada Joan Julià-Muné. Ambaixador de la UdL a la resta del domini lingüístic de la llengua catalana i l'estranger, entre d'altres importants rols acadèmics, fou recordat per la seva tasca en la investigació, la dedicació docent i la seva particular i proverbial bonhomia.

L'acte fou organitzat pel departament de Filologia Catalana i Comunicació i la Càtedra Màrius Torres, en col·laboració amb la Unitat d'Arxiu i Gestió de Documents i la Biblioteca de Lletres de la Universitat de Lleida i el suport del vicerectorat de Cultura i Extensió Universitària (UdL) i de l'Institut d'Estudis Catalans.

En la presentació de l'acte intervingueren els representants de les institucions col·laboradores. El director de la Càtedra Màrius Torres, Joan Ramon Veny, va justificar la necessitat de la celebració de l'acte i les diferents intervencions en què es va pensar. La primera va consistir en una semblança personal a càrrec de Nicolau Dols, president de la Secció filològica de l'IEC, que va fer un emotiu retrat de les diferents facetes, acadèmiques i personals, de l'homenatjat. Tot seguit, va prendre la paraula Joan Veny, que va donar el to acadèmic que pretenia l'acte amb una conferència intitolada «Per una gramàtica històrica inclusiva», que mirava d'exposar les llacunes lingüístiques dels actuals estudis sobre gramàtica històrica catalana. En acabar, Mar Font i Joan Ramon, dos dels curadors, amb Maïte Puig, del volum *In memoriam Joan Julià-Muné. Miscel·lània d'homenatge* (Lleida, Aula Màrius Torres & Pagès editors, col·lecció Trossos, 12, 2023, 387 p.), en van fer una sumària presentació dels articles, agrupats per matèries, tot especificant que els col·laboradors eren exalumnes destacats i estudiosos reconeguts que havien tingut un vincle amb el mestre.

Després de la presentació, Ramon Sistac, delegat de l'IEC a Lleida, lliurà el premi de recerca Joan Julià-Muné per a treballs de fi de grau en l'àmbit de la Filologia Catalana a Xevi Pujol Molist pel seu estudi *Sobre la distribució vocàlica en els manlleus i el seu grau de nativització fonològica: estudi experimental a través d'una mostra del català de la plana de Vic i proposta d'explica-*